

ปรากฏการณ์การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

The Phenomenon of Women's Entry into Political Positions in Role of Local Political Leaders in Surat Thani Province

นิตยา เทพแป้น¹, อัครศิริ ลาปีอี², และไชยวัฒน์ เผือกคง³

Nittaya Theppaen¹, Aussiri Lapi-e², and Chaiwat Phuakkhong³

1 สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร 062-3929829 อีเมล 63052541027@student.sru.ac.th

2 สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร 086-0165926 อีเมล chaiwat.phu@sru.ac.th

3 สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร 086-2981703 อีเมล sirin.a@hotmail.com

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อศึกษาบทบาทและความสำคัญทางการเมืองของสตรีที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 3) เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างพื้นที่ให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายใต้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนรวม 15 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง อันสะท้อนภาพตัวแทนของสตรีที่เป็นผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในสัดส่วนที่เท่ากัน หน่วยละ 5 คน ภายใต้ความครอบคลุมบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ผลการศึกษาพบว่า 1) พัฒนาการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีระดับท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เริ่มเป็นผลตามคำสั่งวุฒิสภา ที่ 651/2563 เรื่อง ตั้งคณะกรรมการโครงการส่งเสริมบทบาทสตรีผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ผู้นำทางการเมืองในระดับอบบประชาชนิปไตย นับเป็นนัยยะสำคัญสำหรับขยายบทบาททางการเมืองของสตรีระดับท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่เชื่อมโยงกับปัจจัยของการมีญาติพี่น้องเคยดำรงตำแหน่ง ความชอบและอยากพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนบนฐานของความรักประชาธิปไตยที่มาจากการเลือกตั้ง 2) บทบาททางการเมืองของสตรีเกิดขึ้นได้จากการเห็นคุณค่าและความเชื่อมั่นในตนเองประกอบกับการส่งเสริมด้านการศึกษาและความพร้อมของครอบครัว นับว่ามีผลต่อการส่งเสริมให้สตรีก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่นและนำไปสู่การต่อยอดถึงความสำคัญทางการเมืองของสตรีในขอบข่ายของการร่วมขับเคลื่อนพัฒนาภาคีทางการเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การปรับเปลี่ยนระบบการเลือกตั้งโดยใช้ระบบโควตาถือว่ามีผลต่อการเพิ่มพื้นที่ทางการเมืองระดับท้องถิ่นของสตรีในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นับเป็นเงื่อนไขผลักดันให้เกิดการส่งเสริมแก่สตรีให้สามารถเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมพัฒนาการเมืองในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: ปรากฏการณ์ การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรี ผู้นำการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the development of women's entry into political positions in role of local political leaders in Surat Thani Province; 2) to study the role and political significance of women holding local political leaders in Surat Thani Province; and 3) to study the conditions promoting the process of allowing women to play a role in local politics in Surat Thani Province. This study was a qualitative study. Data were collected by an in-depth interview from 15 key informants representing the image of women who were local political leaders in Surat Thani Province, which were selected by purposive sampling in equal proportions of five persons per unit under the coverage of sub-district administrative organizations, district administrative organizations, and provincial administrative organizations.

The research findings were as follows. 1) The development of women's entry into local politics in Surat Thani Province became effective according to the Senate Order 651/2020 on the establishment of a project committee to promote the role of women leading local administrative organizations to political leaders in the democratic paradigm, which was an important implication for expanding the role in local politics of women in Surat Thani Province related to the factors of having relatives who used to hold a political position, or preferences and desires to develop villages/community on the basis of love in the electoral democracy. 2) The role of women in politics were driven by having self-esteem and self-confidence together with educational support and family readiness, which had an effect on the promotion of participation in the role in local politics of women and led to the emphasis on the political importance of women in the scope of jointly driving the development of political mechanisms in Surat Thani Province to be effective. 3) The modification of the electoral system using the quota system was considered to have an effect on creating local political space for women in Surat Thani Province, which was a driving condition encouraging women to be able to play a role and participate in the development of politics in the future in a concrete way.

Keywords: phenomenon women's entry into political position local political leaders in Surat Thani Province

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครองนับตั้งแต่สมัยโบราณนั้นไม่เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองเท่าที่ควร เนื่องด้วยสตรีถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อที่มองว่า สตรีมีความแตกต่างจากชายทั้งทางกายภาพและชีวภาพ โดยมองว่าหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ในขณะที่เพศชายเป็นเพศที่มีความแข็งแรง อดทนกว่า ซึ่งเหมาะแก่การเป็นผู้นำทั้งภายนอกและภายในครอบครัว ด้วยเหตุนี้บทบาทของสตรีจึงถูกจำกัดสิทธิให้ทำหน้าที่แต่เพียงดูแลครอบครัว ประนินบิตสามี และเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น แม้ในปัจจุบันจะได้มีการเรียกร้องสิทธิของสตรีมากขึ้น ทุกฝ่ายให้ความสำคัญและตระหนักถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเรื่องของโอกาสและความเป็นผู้หญิง ภาระหน้าที่ที่ผู้หญิงทั้งหลายต้องแบกรับ เป็นการจำกัดการทำงานของผู้หญิงความเป็นแม่ก็ดี ภาระในการดูแลครอบครัวและการเปิดโอกาสในการทำหน้าที่ด้านอื่นอีก สถานภาพของผู้หญิงไทยในอดีตจึงเปรียบได้เหมือนกับผู้ตามมาโดยตลอดแต่เมื่อโลกได้เปลี่ยนแปลงไป การเปิดรับอิทธิพลจากอารยธรรมตะวันตกมีส่วนอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการเมือง รวมไปถึงวัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิมด้วย (จิตติ ติงศภัทย์, 2546) การที่สตรีมีบทบาททางการเมืองได้อย่างเสรี ถือว่าเป็นสิทธิพื้นฐานของกระบวนการทางการเมือง การปกครองใน

ระบอบประชาธิปไตย เพื่อที่จะนำไปสู่การมีอำนาจหรือบารมีในทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย สิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องประการหนึ่ง คือ สตรีต้องเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำประเทศ หรือเป็นการใช้สิทธิเพื่อบทบาทต่าง ๆ ทางการเมืองได้โดยตรงภายใต้กรอบเงื่อนไขของกฎหมายที่มีความจำเป็น การมีบทบาททางการเมืองของสตรีถือเป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นการมีบทบาททางการเมืองของสตรี จึงเป็นสิทธิทางการเมืองของฝ่ายที่อยู่ภายใต้การปกครองสังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุรุษ โดยเฉพาะการเข้ามามีบทบาททางการเมือง สตรีได้รับการยอมรับบทบาทมากยิ่งขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในสังคม ซึ่งถือว่าสตรีได้กลายเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสังคม การมีอำนาจในทางการเมืองควรมีการกระจายอำนาจจากบุรุษไปสู่สตรี โดยไม่จำกัดด้วย เพศ เชื้อชาติ ชนชั้น หรือศาสนา ดังนั้น สตรีควรที่จะเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้อย่างแท้จริง และทั่วถึง นับว่าเป็นผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพทางการเมืองของสตรี โดยปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้คือ การให้สตรีได้รับโอกาสทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น (ศิริยา รุ่งเรืองสุข, 2564 : ออนไลน์)

หลังจากที่ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ได้กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมี 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญมากที่สุดในชุมชน มีหน้าที่ในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนและมีอิสระในการบริหารงานด้วยงบประมาณของตนเอง ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญกับบทบาททางการเมืองท้องถิ่นสตรีเพิ่มมากขึ้นจากอดีต จากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2560 พบว่า สตรีเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาททางการเมืองมากขึ้นโดยจำนวนสตรีที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แสดงให้เห็นว่าสตรีให้ความสนใจทางการเมืองมากขึ้น ในจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉลี่ยสตรีมาใช้สิทธิออกเสียงมากกว่า ซึ่งนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้สตรีตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น บวกกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ต้องการเน้นถึง “การพัฒนาคน” ในทุกเพศทุกวัย เพื่อคุ้มครองสิทธิและโอกาสอย่างทัดเทียมกันในสังคมตลอดจนเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในสังคม และการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น (ฉันทวรรณ ยงค์ประเดิม, 2545)

จังหวัดสุราษฎร์ธานีแบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 เทศบาลนคร 3 เทศบาลเมือง 35 เทศบาลตำบล และ 97 องค์การบริหารส่วนตำบล รวมบัญชีรายชื่อ อปท. ในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี 138 แห่ง (สำนักส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2564) แม้ว่าในปัจจุบันสตรีจะเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาททางการเมืองมากขึ้นโดยข้อมูลจากจำนวนสตรีที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) และจากการเลือกตั้งระดับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมา พบว่ามีผู้สมัครที่เป็นสตรีมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ซึ่งอาจจะมาจากปัจจัยของการเปิดโอกาสหรือการมองเห็นปัญหาจากมุมมองของผู้หญิงที่แตกต่างจากผู้ชายเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทร่วมในทางการเมือง แต่จากผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ผ่านมาพบว่าจำนวนสตรีที่ได้รับตำแหน่งทางการเมืองหรือทางการบริหารทุกระดับยังมีสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับสัดส่วนของผู้ชาย โดยมีสัดส่วนของผู้หญิงที่มีโอกาสเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือทางการบริหารที่มีสัดส่วนจำนวนที่ยังน้อยกว่า ดังกล่าวทำให้ นักวิชาการ สถาบันต่างๆ ต่างก็ให้ความสำคัญและพยายามส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีทางการเมืองหรือทางการบริหารท้องถิ่นทั่วประเทศพร้อมทั้งมีผลงานวิชาการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือทางการบริหารของสตรีในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ทั้งงานที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการเข้าสู่การบริหารของสตรี การยอมรับบทบาททางการเมืองการบริหารทางการเมืองหรือทางการบริหารตลอดจนอุปสรรคในการเข้าสู่บทบาททางการเมืองการบริหารของสตรี จะเห็นได้ว่าเนื่องจากปัญหาการเข้าสู่การบริหารและการยอมรับบทบาททางการเมืองการบริหารของสตรีทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น จากสถิติที่ผ่านมา ๆ มายังมีน้อย อีกทั้งยังมีปัญหาการกีดกันทางสังคมและการยอมรับบทบาททางการเมืองการบริหารของสตรี (ถวิลวดี บุรีกุล, 2544)

จากสภาพปัญหาที่ประชาชนยังไม่ให้การยอมรับบทบาทของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจจะเป็นเพราะความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเห็นความสำคัญของความเสมอภาคทางเพศในสังคมที่จะส่งผลต่อความเสมอภาคในด้านอื่น ๆ การเริ่มเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่มมากขึ้นของสตรี

นับเป็นการสะท้อนแนวโน้มและความจำเป็นของสตรีที่เปลี่ยนแปลงไปในบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางการเมือง ทั้งนี้ด้วยความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งคำถามนำเกี่ยวกับการสำรวจพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ว่ามีพัฒนาการความเป็นมาอย่างไร) รวมถึงศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมืองของสตรีในปัจจุบัน (เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ทางการเมือง ซึ่งปรากฏผ่านสนามการเมืองระดับท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานีว่ามีบทบาทและความสำคัญเพียงใด) นอกจากนี้เงื่อนไขใดบ้างที่คาดว่าจะมีผลต่อการสนับสนุนและส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ โดยมุ่งเน้นศึกษาการเมืองระดับท้องถิ่น เนื่องจากเป็นหน่วยการปกครองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมาก และสะท้อนถึงนัยของสตรีที่จะก้าวเข้ามามีโอกาสทางการเมืองได้มากกว่าการเมืองระดับชาติ อันจะนำมาซึ่งการสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ในการแก้ไขจุดด้อย พัฒนาจุดเด่นและส่งเสริมสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มที่สตรีได้ดูแลอย่างใกล้ชิดอีกด้วย เช่น คนแก่ เยาวชน เด็ก และผู้ด้อยโอกาส เนื่องจากสตรีมีความละเอียดมากกว่าผู้ชาย และสนใจในเรื่องของคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนทุกกลุ่ม ต่างจากผู้ชายที่มักจะให้ความสำคัญกับเรื่องที่ใหญ่ๆ มากกว่า เช่น ระบบโครงสร้างพื้นฐานของความเจริญ ความปลอดภัยด้านต่าง ๆ เป็นต้น การที่สตรีเข้ามามีบทบาทและเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จะช่วยทำให้การพัฒนาเกิดความเต็มเต็ม สมดุล และมีความยั่งยืนตอบสนองความต้องการของคนในสังคมและชุมชนท้องถิ่นทั้งหญิงและชายได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาบทบาท (ผู้นำ) และความสำคัญทางการเมืองของสตรี ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างพื้นที่ให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการขยายชุดความรู้สู่การอธิบายแนวโน้มเกี่ยวกับประเด็นการฉายปรากฏการณ์การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรี ประกอบกับแนวทางการสร้างพื้นที่ใหม่ในการนำเสนอกระบวนการทัศนบนพื้นฐานการสะท้อนความเป็นผู้นำของสตรีที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งอาศัยขอบข่ายการวิเคราะห์เนื้อหาที่สำคัญ ได้แก่ แนวคิดภาวะผู้นำ บทบาทของสตรีในกิจกรรมทางการเมือง แนวทางการบริหารการพัฒนา แนวคิดสตรีนิยม พื้นที่ทางการเมืองของผู้หญิง แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบริหารการเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ คือ สตรีที่ได้รับตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด สุราษฎร์ธานี จำนวนรวม 169 คน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2564)

ทั้งนี้การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กับจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คำนึงการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาจากสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างภายใต้บริบทผู้นำทางการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดกลุ่มตัวอย่างสตรีที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายใต้บริบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 คน
2. เทศบาล กำหนดกลุ่มตัวอย่างสตรีที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายใต้บริบทของเทศบาล จำนวน 5 คน
3. องค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดกลุ่มตัวอย่างสตรีที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายใต้บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่และเวลาในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้พิจารณาด้วยเงื่อนไขของระยะเวลาการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นชุดลำดับ โดยกำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาภายใต้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ซึ่งเริ่มตั้งแต่เลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งล่าสุด ต่อเนื่องด้วยเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเมื่อ พ.ศ. 2563 และเลือกตั้งเทศบาลเมื่อ พ.ศ. 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยปรากฏการณ์การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยกำหนดวิธีวิทยาการวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research Methodology) ตามแนว คิดของฮัสเซล (Husserl) ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น ไม่ใช่มุมมองของบุคคลนอก ดังนั้นผู้วิจัยจึงถือเป็นเครื่องมือหลักที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และบรรยายปรากฏการณ์ที่เฉพาะเจาะจงอย่างเป็นอิสระโดยปราศจากการทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า นอกจากนี้อาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth interview) เพื่อสนับสนุนข้อมูลดังกล่าวให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัยมากขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยประยุกต์เชื่อมโยงจากฐานคิดที่สำคัญ ประกอบด้วย แนวคิดภาวะผู้นำ บทบาทของสตรีในกิจกรรมทางการเมือง แนวทางการบริหารการพัฒนา แนวคิดสตรีนิยม พื้นที่ทางการเมืองของผู้หญิง และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบริบทการเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตลอดจนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบเป็นแนวทางวิเคราะห์อย่างเป็นองค์รวม (Holistic Analysis) เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการกำหนด ขอบเขตของคำถามเพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ เมื่อได้แบบสัมภาษณ์ฉบับร่างแล้ว จึงเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้อง แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) ซึ่งผลที่ได้มีความสอดคล้องและเหมาะสมได้ความเที่ยงตรงของข้อคำถามเท่ากับ 0.98 ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี บทบาท (ผู้นำ) และความสำคัญทางการเมืองของสตรี ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างพื้นที่ให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยกำหนดหัวข้อรายการต่างๆ ที่ต้องการจะศึกษาและรวบรวมแบบสัมภาษณ์ (Interview form) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ จะเป็นแบบบันทึกคำให้สัมภาษณ์ ซึ่งผู้สัมภาษณ์สร้างขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

(Semi-Structured Interview) โดยในแบบการสัมภาษณ์เป็นลักษณะแบบคำถามปลายเปิดที่มีคำสำคัญที่ต้องการและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล เพื่อให้ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์สามารถตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อที่ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้กำหนด วิธีการสัมภาษณ์รูปแบบนี้ทำให้เกิดความยืดหยุ่นในหัวข้อคำถาม ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกไม่เป็นทางการมากนักจึงสามารถสอบถามข้อมูลในเชิงลึกได้ และสะดวกต่อการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดขั้นตอน ดังนี้

เมื่อผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์และทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว จะนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยจะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลหลักบันทึกเทปในการสัมภาษณ์ และนำเทปคำสัมภาษณ์มาถอดความ เพื่อนำข้อมูลคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวไปวิเคราะห์หาข้อมูลทางขั้นตอนเชิงคุณภาพต่อไป โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกมีขั้นตอน ดังนี้

1. เริ่มการสัมภาษณ์ โดยการสร้างสัมพันธภาพ และสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเองเพราะจะทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ในกรณีที่ต้องมีการบันทึกการสัมภาษณ์ทั้งการบันทึกเสียง และการจดบันทึก ผู้วิจัยจะต้องขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนเมื่อผู้ให้ข้อมูลอนุญาตจึงทำการบันทึก
2. ดำเนินการสัมภาษณ์ ขณะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะต้องทำตามสบายเป็นธรรมชาติเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลไม่รู้สึกรังเกียจ ใช้ภาษาที่เข้าใจตรงกันทั้ง 2 ฝ่าย ผู้วิจัยแสดงความเข้าใจในเรื่องของผู้ให้ข้อมูล รับฟังด้วยความตั้งใจ แม้ผู้วิจัยจะไม่เห็นด้วยกับความเห็นของผู้ให้ข้อมูลแต่ไม่ควรแสดงออกให้ผู้ให้ข้อมูลรับรู้
3. สิ้นสุดการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในวิจัยเชิงคุณภาพนั้นอาจจะต้องกระทำหลายครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอึดตัวของข้อมูล การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้ระยะเวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยต้องแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบถึงระบบการรักษาความลับที่เชื่อถือได้ และกล่าวคำขอบคุณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลในขณะที่เก็บข้อมูลและภายหลังเก็บข้อมูลในขณะที่เก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อมูลไปด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยทราบว่าข้อมูลที่ได้นั้นหลากหลาย อึดตัว และตอบคำถามการวิจัยได้หรือไม่ ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ได้คำอธิบาย และข้อสรุปที่ชัดเจน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่นิยมใช้ในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลบนฐานการจัดกระทำข้อมูลให้สอดคล้องกับการฉายปรากฏการณ์การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. อธิบายปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทป มาถอดเทปคำให้สัมภาษณ์ คำต่อคำ และพิมพ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยอ่านทำความเข้าใจข้อมูลทั้งหมดในภาพรวม
2. รวบรวมข้อมูลรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูล โดยการจับกลุ่มคำ ข้อความ หรือประโยคสำคัญ
3. อ่านข้อมูลทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของข้อมูลที่ได้และให้เลขนลำดับบรรทัดข้อมูลด้วยเพื่อความสะดวกในการนำข้อมูลไปใช้อ้างอิงข้อสรุปในภายหลัง
4. ทบทวนข้อมูล และแยกประโยคสำคัญออกมา
5. ทำความเข้าใจความหมายของแต่ละประโยค
6. จัดกลุ่มข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่
7. เขียนคำบรรยายโดยละเอียด
8. นำข้อมูลไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พัฒนาการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีระดับท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เริ่มเป็นผลตามคำสั่งวุฒิสภาที่ 651/2563 เรื่อง ตั้งคณะกรรมการโครงการส่งเสริมบทบาทสตรีผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ผู้นำทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย นับเป็นนัยยะสำคัญสำหรับขยายบทบาททางการเมืองของสตรีระดับท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่เชื่อมโยงกับปัจจัยของการมีญาติพี่น้องเคยดำรงตำแหน่ง ความชอบและอยากพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนบนฐานของความรักประชาธิปไตยที่มาจากทางเลือกตั้ง

2. ผลการศึกษาบทบาท (ผู้นำ) และความสำคัญทางการเมืองของสตรี ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทบาททางการเมืองของสตรีเกิดขึ้นได้จากการเห็นคุณค่าและความเชื่อมั่นในตนเองประกอบกับการส่งเสริมด้านการศึกษาและความพร้อมของครอบครัว นับว่ามีผลต่อการส่งเสริมให้สตรีก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่นและนำไปสู่การต่อยอดถึงความสำคัญทางการเมืองของสตรีในขอบข่ายของการร่วมขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นการเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษาเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างพื้นที่ให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การปรับเปลี่ยนระบบการเลือกตั้งโดยใช้ระบบโควตาถือว่ามีผลต่อการเพิ่มพื้นที่ทางการเมืองระดับท้องถิ่นของสตรีในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นับเป็นเงื่อนไขผลักดันให้เกิดการส่งเสริมแก่สตรีให้สามารถเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมพัฒนาการเมืองในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปรากฏการณ์การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในอนาคตมีโอกาสมากขึ้นได้มากที่จะมีสัดส่วนได้เท่าเทียมกับผู้ชาย เนื่องจากสถานการณ์ด้านกฎหมายและนโยบายและสถานการณ์ด้านความเสมอภาคทางสังคมจะเห็นได้ว่าประเทศในปัจจุบันสตรีมีสิทธิคุ้มครองด้านกฎหมายที่ดีขึ้น และมีความเสมอภาคมากยิ่งขึ้นสังเกตได้จากสถานการณ์ด้านความเสมอภาคทางสังคมที่กล่าวถึงโอกาสการเข้าไปมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ เป็นต้น โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในทางการเมือง และการเข้าสู่ตำแหน่งของสตรีในทางการเมืองมีโอกาสมากขึ้นเนื่องจากปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับสตรีมากขึ้นในทุกกลุ่ม และโดยบทบาทของสตรีในกิจกรรมทางการเมือง ข้างต้น จะเห็นได้ว่าสตรีเริ่มมีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น การที่จะเพิ่มสัดส่วนสตรีทางการเมืองนั้น จะต้องมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ดีมีต่อสตรีว่าเป็นเพศของผู้ตาม และต้องการคนปกป้องคุ้มครองให้ได้ โดยที่สตรีก็ต้องพัฒนาตนเองทำให้สังคมเกิดการยอมรับ และเห็นถึงความสามารถของตนด้วยเช่นกัน เมื่อปี พ.ศ. 2534 คณะรัฐมนตรีได้สั่งการให้ส่วนราชการทุกแห่งเปิดโอกาสให้สตรีสามารถดำรงตำแหน่งได้ทุกตำแหน่ง ถือเป็นพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองที่ดีของสตรี และจากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองจากกลุ่มครอบครัว ญาติพี่น้องที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมถึงมีความชอบ และมีความอยากพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนของตัวเอง ผ่านการเป็นตัวแทนในการพัฒนา เหตุผลในการตัดสินใจเข้ารับสมัครเลือกตั้งของนักการเมืองสตรี มีพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง คือ มีญาติพี่น้องเคยดำรงตำแหน่ง มีความชอบ หรือมีความอยากพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน และมีความรักประชาธิปไตยที่มาจากทางเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ กฤดาภรณ์ ทรายสี (2560) ได้ทำการศึกษา การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มาจากฐานอำนาจทางการเมืองของ ครอบครัวหรือการสืบทอดอำนาจทางการเมืองจาก บิดา มารดา หรือสามีที่เคยเป็นนักการเมือง มาก่อน รองลงมาเป็นฐานอำนาจทางการเมืองมาจากกลุ่มการเมืองที่เข้ามาสนับสนุนทาง การเมือง และเครือข่ายทางการเมือง

เมืองที่เป็นกลุ่มสตรีกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมือง กลุ่มพรรค การเมือง กลุ่มธุรกิจ และมาจากปัจจัยความชอบของตนเองที่ต้องการเข้ามาเล่นการเมืองด้วย ความจริงใจ ตามลำดับ และยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของTamar Shapira, Khalid Arar and Faisal Azaiza (2010 : 704-712) พยุง รสใจ (2554 : 60-62) ดวงพร พยัตตพงษ์ (2553 : 37-40) และวลิรัตน์ แสงไชย (2542 : 148-150) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนให้สตรีเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้นำ คือ ปัจจัยด้านครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวจะเป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนในการตัดสินใจ ให้การยอมรับ ให้มีกำลังใจต่อการทำงานทางการเมือง และครอบครัวก็เป็นปัจจัยทำให้เกิดแรงบันดาลใจและผลักดันในการเป็นผู้นำ รวมถึงลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวก็ส่งผลกระทบต่อพัฒนาสตรีด้วย

จากผลการศึกษา บทบาทและความสำคัญทางการเมืองของสตรี พบว่า บทบาททางการเมืองของผู้หญิงจะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้หญิงต้องเห็นคุณค่าและมีความเชื่อมั่นในตนเองก่อน เริ่มตั้งแต่ระบบการศึกษา ครอบครัว ซึ่งครอบครัวมีบทบาทสำคัญมากในการ ส่งเสริมสนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมือง หากครอบครัวและญาติพี่น้อง เช่น คู่สมรส บุตรธิดา ญาติมิตรให้การสนับสนุนสตรีมีส่วนร่วมทางการเมือง ก็สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะครอบครัว ควรส่งเสริมสตรีให้เป็นผู้นำ ซึ่งจะมีผลทำให้เพื่อนบ้าน ได้เห็นผลงานก็จะเห็นดีด้วย ประการสำคัญสตรีควรมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งจะมีส่วนช่วยเป็นแรงผลักดันให้สตรีทำงานได้ง่ายขึ้น ชุมชน มวลชน (บทบาททางการเมือง คือ ตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบทางการเมืองที่ได้รับ) ซึ่งผู้หญิงมีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในทางการเมืองที่แม้ประเทศไทยจะมีจำนวนผู้หญิงในสถาบันการเมืองระดับชาติไม่เคยถึง 30 เปอร์เซ็นต์นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าความตื่นตัวทางการเมืองของผู้หญิงในสังคมไทยจะน้อยไปด้วย ในทางกลับกันพบว่าผู้หญิงจำนวนมากเข้าร่วมขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในการจัดการปัญหาในชุมชนและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม บทบาทของผู้หญิงในทางการเมือง ปัจจุบันศักยภาพของผู้หญิงเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังได้ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค ซึ่งหมายถึงสิทธิที่เท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ดังนั้นจึงทำให้ผู้หญิงเป็นจำนวนมากออกมาต่อสู้ การเข้าสู่แวดวงทางการเมืองของผู้หญิงจึงเป็นบันไดก้าวหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้หญิงสร้างความเสมอภาค เพิ่มอำนาจการต่อรอง และมีศักดิ์ศรีในทางสังคมเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ กฤตาภรณ์ ทะราชา (2560) ได้ทำการศึกษา การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ฐานอำนาจทางการเมืองจากครอบครัว ครอบครัวเป็นแรงผลักดันจาก การได้รับการสนับสนุนเข้าสู่การเมือง และคนในครอบครัวเคยเป็นนักการเมืองหรือผู้นำท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งครอบครัวทำธุรกิจหรือประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจในพื้นที่ ที่มีฐานเสียงทางการเมืองอยู่ ด้านความรู้ ความสามารถและทักษะ นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ ความสามารถไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาเป็นตัวชูหน้าตา ประกอบกับการมีบุคลิกภาพ การวางตัวที่เหมาะสม พุดจาไพเราะ มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจ มีสติปัญญาและรอบรู้ สร้างความเชื่อมั่นให้กับท้องถิ่นได้ และที่ขาดไม่ได้จะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การให้เกียรติซึ่ง กันและกัน ด้านกลุ่มคนในชุมชน การดำเนินกิจกรรมกลุ่มเป็นไปอย่างไร้ประไร ตรวจสอบได้ มีการสนับสนุนให้การศึกษา อบรมสมาชิกของกลุ่มคนในชุมชน และการให้ การอุปถัมภ์ที่มีต่อชุมชน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ มงคล เกษประทุม (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างฐาน อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบลในอำเภอศรีมัท จังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง ของนักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอ ศรีมัท จังหวัดสุโขทัย จำแนกออกเป็น 6 ปัจจัย คือปัจจัยทางครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจนได้รับการเลือกตั้ง ปัจจัยด้านเครือข่าย เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อนักการเมืองท้องถิ่นรองจากปัจจัย ด้านครอบครัว ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนจากเครือญาตินักการเมืองจะประสบความสำเร็จใน การเลือกตั้ง ปัจจัยด้านผู้อุปถัมภ์ เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยเสริมจากภายนอกที่ช่วยสนับสนุน นักการเมืองให้ประสบความสำเร็จจากบารมีของผู้อุปถัมภ์ โดยเฉพาะผู้อุปถัมภ์เป็นรัฐมนตรี นักการเมืองระดับประเทศ ข้าราชการระดับสูงในจังหวัด

จากผลการศึกษา เจอนไขที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างพื้นที่ให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่น พบว่า เจอนไขที่ส่งเสริมให้สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองไทยไม่ควรใช้ระบบโควตาที่จะไปมีผลต่อสัดส่วนทางการเมืองที่มีส่วน

ร่วมทางการเมืองของผู้หญิง แต่ควรจะให้มีการแข่งขันกันด้วยความรู้ความสามารถ โดยให้ประชาชนยอมรับในความสามารถนั้น ซึ่งจะเป็นการพิสูจน์ตนเองของผู้หญิงให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้

เงื่อนไขที่ส่งเสริมให้สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองมากที่สุด หรือการสร้างพื้นที่ให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาททางการเมือง คือเงื่อนไขด้านการส่งเสริมให้มีการตรากฎหมาย พรบ. ว่าด้วยสิทธิสตรีทางการเมือง ด้านการส่งเสริมสถาบันครอบครัว ด้านการส่งเสริมทักษะ ความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองของสตรี ด้านการส่งเสริมอาชีพ และเครือข่ายอาชีพสตรี และด้านการสร้างภูมิคุ้มกันเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพสตรี รวมถึงจำนวนสตรีในบทบาททางการเมืองที่เพิ่มขึ้น ความรู้ความสามารถของสตรี และคุณภาพในการทำงานของนักการเมืองสตรี การส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีเงื่อนไขต่างๆมากมาย ทั้งลักษณะทางประชากรศาสตร์ประเทศไทยมีประชากรหญิงมากกว่าชายประมาณหนึ่งล้านคน และอายุยืนกว่าผู้ชายประมาณ 10 ปี นั้นหมายความว่า มีผู้หญิงอยู่เยอะและอยู่ยาว จึงควรฟังความเห็นจากผู้หญิงเสียงข้างมากของสังคม หากมองในเชิงบทบาททางเศรษฐกิจและสังคมผู้หญิงมีบทบาทหรือถูกคาดหวังให้มีสามบทบาท คือ (1) แม่ที่เลี้ยงลูก อบรมสั่งสอนแต่เล็กจนโต (2) แม่บ้านดูแลความเป็นอยู่ของผู้อาศัยในบ้าน (3) คนหาเลี้ยงครอบครัว เป็นแรงงานและทรัพยากรสำคัญของทุกองค์กร ในขณะที่ผู้ชายอาจไม่รู้สึกรู้เข้าใจในสิ่งที่ผู้หญิงเจอ การมีผู้หญิงเข้ามาทำงานการเมืองจึงหมายถึงการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ซึ่งซับซ้อนเกินกว่าที่จะมองหรือใช้กระบวนการคิดในแบบเดียว สอดคล้องกับ กฎหมายพระราชบัญญัติ (2560) ได้ทำการศึกษา การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริมการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1. ด้านการส่งเสริมให้มีการตรากฎหมาย พรบ. ว่าด้วยสิทธิสตรีทางการเมือง 2. ด้านการส่งเสริมสถาบันครอบครัว 3 ข้อ 2.1 การปลูกฝังให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดี เพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิต ที่ดี 2.2 ส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเพื่อทำให้ครอบครัวเกิด ความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจภายใน 2.3 การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่อ สังคมจะทำให้ตนเอง ครอบครัว และสังคมไม่พบกับสภาวะปัญหา 3. ด้านการส่งเสริมทักษะ ความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเอง 5 ข้อ 3.1 ให้การศึกษาของความรู้การบริหารจัดการที่ดีสำหรับชุมชน และสตรีได้มีการพัฒนาการเป็นผู้ผู้นำ 3.2 ให้การศึกษากับสตรีผู้ที่อยู่โอกาสในชุมชน 3.3 ส่งเสริมบุคลิกภาพ การเป็นผู้ผู้นำ และตระหนักถึงสิทธิสตรีทุก รูปแบบ 3.4 ส่งเสริมให้โรงเรียนปลูกฝังความรู้ด้านศาสนา วัฒนธรรม และ สิทธิสตรีแก่เด็ก ในสถาบัน การศึกษาทุกระดับ 3.5 การส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาสตรีให้มากขึ้น และสม่ำเสมอ 4. ด้านการส่งเสริมอาชีพและเครือข่ายอาชีพสตรี 4 ข้อ 4.1 ส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มอาชีพสตรีในทุกชุมชน 4.2 ส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายสตรีและกลุ่มสตรีในชุมชน 4.3 สนับสนุนด้านงบประมาณและการฝึกทักษะให้กับสตรี 4.4 การกำหนดโครงการ กิจกรรมและแนวทางในการพัฒนาให้กับ สตรี อย่างสม่ำเสมอ 5. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพสตรี 5 ข้อ 5.1 มีการป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นจากการขัดแย้งทางการเมือง 5.2 มีการประกันความปลอดภัยให้กับนักการเมืองที่เป็นสตรี ในขณะที่ลงพื้นที่ช่วยเหลือประชาชน 5.3 ส่งเสริมแนวคิดอิสระสำหรับสตรีทางการเมือง 5.4 เปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิเสรีภาพสู่การเมือง สตรีมีสิทธิเสรีภาพ และสนับสนุนให้เข้าสู่ทางการเมืองทุกรูปแบบ 5.5 ส่งเสริมทักษะ ความเท่าเทียม และการแสดงออกทางการเมือง ที่ถูกต้อง และถูกวิธี

ข้อเสนอแนะ

1. ควรยกเลิกระเบียบข้อบังคับในการจำกัดสิทธิของสตรีโดยใช้หลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในสังคมและเปิดโอกาสให้สตรีได้มีบทบาทมากขึ้นโดยไม่จำกัด ควรกำหนดสัดส่วนคณะกรรมการต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนให้มากขึ้นพร้อมบุคคลซึ่งมีสตรีให้เพิ่มขึ้นเพื่อความพร้อมเพรียงสร้างความกล้าเล่นมีความร่วมมือของสตรีเพื่อให้เข้ามาเป็นผู้ผู้นำทางการเมืองเพิ่มขึ้น ผู้นำท้องถิ่นที่เป็นสตรีในปัจจุบันควรรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในกลุ่มกลุ่มนักสตรีให้เป็นรูปธรรมสร้างผลงานให้บุคคลภายนอกเห็นเพื่อให้เห็นมาเลือกผู้หญิงเป็นผู้ผู้นำเพิ่มขึ้น

2. จะเห็นได้ว่าพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี เหตุผลในการตัดสินใจเข้ารับสมัครเลือกตั้ง มีพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง เช่น มีญาติพี่น้องเคยดำรงตำแหน่ง ความชอบ หรือมีความอยากพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน และมีความรักประชาธิปไตยที่มาจากจากการเลือกตั้ง

ดังนั้นจึงควรเปิดมุมมองใหม่ๆจากพัฒนาการการเข้าสู่ตำแหน่ง เช่น มีความอยากเปิดประสบการณ์และท้าทายความสามารถของตนเอง สร้างจิตสำนึกรักและพัฒนาบ้านเกิด

3. บทบาท (ผู้นำ) และความสำคัญทางการเมืองของสตรี ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี “สตรีควรที่จะเข้าไปมีบทบาทในทุกด้าน” อันประกอบไปด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคม เนื่องจากสตรีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่าเป็นพลังสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างสมบูรณ์แบบ และเกิดความสมดุล โดยเสริมสร้างศักยภาพสตรีด้านประกอบอาชีพ โดยการศึกษา ฝึกอบรม และการสนับสนุนความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสตรีผ่านกลไกการมีส่วนร่วมในคณะกรรมการบริหารในองค์กรทุกระดับจัดสิ้นเชื่อให้เข้าถึงผู้หญิง และจัดเวลาทำงานที่ยืดหยุ่น ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สิทธิประโยชน์และสวัสดิการครอบคลุมผู้หญิง สตรีในปัจจุบันคือนักสังคมสงเคราะห์และนักเศรษฐศาสตร์ที่มีความรู้ทำให้สามารถดำเนินการพัฒนาในทุกด้านได้มีประสิทธิภาพเล็ก ๆ ความอ่อนน้อมการประสานงานจะทำให้ผู้หญิงสามารถทำงานด้านนี้อย่างสมบูรณ์แบบ

เอกสารอ้างอิง

- กฤตาภรณ์ ทะราชสี. (2560). การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. พิมพ์ครั้งที่ 6. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- จิตติ ดิงศักดิ์. (2546). กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ฉันทวรรณ ยงค์ประเดิม. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทสตรีในการเป็นผู้นำทางการเมืองการปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงาน บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงพร พยัตตพงษ์. (2553). ความเป็นสตรีกับการเป็นผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษานายกเทศมนตรีตำบลเงาะคา จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2544). การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- พยุง รสใจ. (2554). บทบาทผู้นำสตรีในทางการเมืองการปกครอง : ศึกษากรณีตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี. สุพรรณบุรี : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี.
- มงคล เกษประทุม. (2552). การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอศรีมหา จังหวัดสุโขทัย. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วลีรัตน์ แสงไชย. (2542). บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริยุพา รุ่งเรืองสุข. (2564). บริหารองค์กรยุควิกฤต ผู้นำควรปรับตัว “เรียนรู้โลกเปลี่ยน”. [online]. เข้าถึงได้จาก <https://www.prachachat.net/csr-hr/news-645060> [2565, 12 มีนาคม]
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2564). หนังสือสั่งการลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2564. สุราษฎร์ธานี : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- Tamar Shapira, Khalid Arar and Faisal Azaiza. (2010). Arab Women Principals' Empowerment and Leadership in Israel. Journal of Educational Administration.